

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter volja po pošti prejeman za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petič-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, omanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna Tiskarna“ telefon št. 85.

Meščanska šola s trgovin- skim značajem v Postojni.

Iz Notranjskega, 25. marca.

Po zakonu z dne 29. aprila 1873 imamo na Kranjskem najmanj 11 meščanskih šol. Seveda ne smemo javnosti prikri- vati, da so vse te šole do sedaj še vedno na potrpežljivem papirju. To je pa tudi najboljši dokaz, da so dotična zakonska določila pomankljiva, deloma pa celo neiz- vršljiva.

§§ 5. in 6. zgoraj omenjenega zakona jasno določata, da naj se napravi v vsa- kem šolskem (političnem) okraju najmanj ena meščanska šola, oziroma, da naj šolske oblasti zato skrbijo, da se take šole, kjer jih še ni brez odloga ustanove. Res, s čudovito razsipnostjo ponudilo se je ljud- stvu lepo število koristnih šol. Ko pa smo prišli do vprašanja, kdo naj jih vzdržuje, pa vidimo čudno določilo, da mora vse troške trpeti šolski okraj; prav tako, ka- kor da bi take šole služile le dotičnim okrajem, ne pa splošni narodni omiki. Samo ob sebi se razume, da se je s takim dolo- čilom izvršitev zakona naravnost onemo- gočila in baš zato obstoje meščanske šole na Kranjskem že 28 let na papirju.

Drage volje priznavamo, da bi bile meščanske šole v vseh šolskih okrajih, tudi, ko bi jih dežela sama vzdrževala, za naše sedanje šolske in finančne razmere nekaka potrata. Lega posameznih šolskih okrajev je večinoma taka, da nima nobe- nega pravega ali vsaj ne za meščansko šolo primerne središča. Nasprotno pa so zopet važnejši kraji, ki so vsled svoje ugodne geografske lege, krajevno prometnih in družih razmer postali nekako stekališče, ne le celega okraja, marveč tudi sosednih okrajev. V takih krajih in osobito, če ni tam nobene srednje šole, bi bilo ne le umestno, marveč tudi nujno potrebno us- tanoviti meščanske šole.

Ako nam je 28letna skušnja pokazala, da tako ne pridemo naprej, in če nečemo v šolstvu za drugimi narodi daleč zaosta- jati, potem naj merodajni krogi vendar že kaj store, da se dosedanje nedostatke od- pravi. Ministrski ukaz z dne 8. junija 1883. leta, št. 10618, člen IV, točka 5. tikajoč se izvršitve zakona z dne 2. majnika 1883. leta, drž. zakon št. 53, daje dovolj po- voda in pojasnila o tej zadevi, treba je le dobre volje.

Ako velja za ljudsko šolstvo določilo, da skrbi dežela za plače učiteljstva, ob- čine pa za šolske stavbe in stvarne šolske potrebščine, bilo bi le dosledno, če bi pri meščanskih šolah, ki so nekake višje ljudske šole, dežela plačevala učitelj- stvo, vse drugo pa šolski okraj in dotična občina ali kraj, kjer se šola ustanovi. Tako bi se šole omogočile povsod tam, kjer so v resnici potrebne in umestne.

Meščanske šole so namenjene mladini, ki ni določena za visokošolstvo in akade- miški poklic, in baš v meščanskih šolah je pravo mesto za mladeniče, ki se hočejo posvetiti trgovini, obrtniji, kmetijstvu, učiteljstvu itd. Že zdavno so merodajni fak- torji priznali, da daje meščanska šola proizvajajočemu srednjemu stanu veliko več za praktično življenje potrebne šolske omike, nego spodnji razredi srednjih šol. Take šole so pa tudi neizmerno velikega narodno gospodarskega pomena za bodoči neobhodno potrebni napredek naše obrt- nje, trgovine in kmetijstva, kakor tudi za časa primeren razvitek produktivnega za- družništva.

Kako visoko cenijo drugi narodi take šole, kaže nam najbolj dejstvo, da se na- haja n. pr. na Češkem 126 čeških in 98 nemških meščanskih šol in da ima tudi Dunaj, ki je s srednjimi in drugimi šolami bogato preskrbljen, nad 50 meščanskih šol. Da imamo v Sloveniji tako malo stro- kovno izobraženih ljudi, in da je vsa boljše obrt večinoma v rokah Nemcev in Italija-

nov, krivo je brez dvojbe pomanjkanje slovenskih meščanskih šol, in če ne bomo skrbeli za potrebno število takih šol, nam tudi ne bo mogoče tekmovati v boju za narodni in gospodarski obstanek z nemškimi in italijanskimi sosedi.

Ako je pa kje na Kranjskem meščanska šola potrebna in umestna, po- tem se ne da tajiti, da bi se moralo v prvi vrsti Notranjsko upoštevati. Notranj- ska nema nobene srednje in tudi ne druge boljše šole in če se pomisli, da je imela Postojna za časa francoske vlade svojo nižjo gimnazijo, je pač žalostno, da je po odhodu Francozov izginilo ob enem tudi zanimanje in smisel za srednjo šolo v „metropoli“ Notranjske.

Tržko oskrbnitvo v Postojni prosilo je svoječasno, da naj bi se ustanovila z državnimi in deželnimi prispevki trgovska in obrtna šola v Postojni. Na ministrstvo odposlana prošnja je baje v Ljubljani to- liko časa mirno počivala, da se je rodila ljubljanska trgovska akademija. Res, da je prepotrebna slovenska trgovska akademija nekaj družega, nego nameravana nižja trgovska šola v Postojni; za vstop na akademijo zahteva se vsaj 4 razrede srednjih šol ali pa meščansko šolo, za vstop na nižjo trgovsko šolo, ki bi imela pripravljalnico in 2 razreda, zadostovala bi, če se ne motimo, le ljudska šola. Nižja trgovska šola v Postojni bi sedaj ne imela veliko istega pomena, pač pa je nastala ve- liko večja potreba za ustanovitev me- ščanske šole s trgovskim zna- čajem. Uvažnje to okolnost poprijel se je občinski odbor glavne občine postojnske inicijative ter s g l a s n o sklenil, prositi c. kr. okrajni šolski svet za ustanovitev meščanske šole s trgovskim značajem v Postojni, v nadi, da bo dežela, kakor pri drugem ljudskem šolstvu, tudi tu prevzela plačevanje učiteljstva, okraj pa stvarnih potrebščin in primerne doneske za šolsko stavbo. Zgradbo šole bi izvršil, ako

dobi od okraja primeren prispevek, krajni šolski svet v Postojni s primernim prizid- kom k sedanjemu novozgrajeni krasni ljudski šoli. V ta namen je občinski odbor že v pretečenem letu votiral skupilo od prodaje nekdanjega šolskega poslopja, ki znaša nad 19.000 kron.

Ker bi bila to prva in edina sloven- ska meščanska šola v celem Kranjski, ob enem pa tudi edina višja šola v Notranj- skej, zato naj bi merodajni krogi prizade- vanje občinskega odbora v Postojni z vsi močjo podpirali in k ustanovitvi šole pri- pomogli.

Glede na to, da je finančni odsek deželnega zbora Kranjskega, ko je pretre- soval predlog poslanca Iv. Hribarja v za- devu ustanovitve meščanskih šol 1897 l. pripoznal potrebo meščanske šole v Po- stojni in da je deželni zbor tudi že odobril predlog finančnega odseka, subvencionirati ustanovitev potrebnih meščanskih šol, se z zaupanjem pričakuje, da bo visoki de- želni odbor, oziroma deželni zbor kranjski pripoznal važnost meščanske šole v Po- stojni ter ustanovitev iste omogočil.

— o.

V Ljubljani, 27. marca.

iz parlamenta.

Državni zbor ima danes zopet sejo. Do Velike noči mu preostajajo samo še štirje dnevi, ker bo poslednja seja 29. t. m. Dotlej je še mnogokaj dognati. Seveda za- kona glede žganjarine v plenumu ne bo možno obravnati. Obe zbornici imata se- daj glavno skrb z izvolitvijo delegacij, ki pa se po Veliki noči še ne sklicujejo. Dan za sestanek delegacij se določijo šole v seji obeh ministrstev.

Bodoči ruski general v vojni z Avstro- Ogrsko.

Iz Varšave poročajo: ruski car je ge- neralu Dragomirovu v Kijevu ponudil mesto varšavskega generalnega guvernerja. Dragomirov pa je ponudbo odklonil ter pi-

LISTEK.

Makar Čudra.

Ruski napisal Maksim Gorkij.
(Konec.)

„Vidiš, kako ga je začarala prokleta Rada. Siloma sem ga privel zopet k sebi.“

„Vrnil sem se v tabor in sporočil vse starem. Porazgovorili so se in sklenili, da bodo opazovali, kaj bo iz vsega tega. A bilo je takole. Ko smo se zbrali zvečer vsi okoli ognja, je prišel Lojko. Bil je zmuden ter je tekom noči strašno shujšal, gledal je v tla in kakor bi nas ne bil videl, nam je dejal:

— Čujte, tovariši: nocoj sem pogle- dal v svoje srce in nisem našel v njem mesta staremu svojemu smelemu življenju. Samo Rada živi v njem — to je vse! Glejte ja, krasotico Rado, kako se smeje, kakor carica! Ona ljubi svojo svobodo bolj kakor mene, a jaz ljubim njo bolj kakor svojo svobodo, zato sem sklenil, pokloniti se ji k nogam, kakor mi je velela, da vi- dite vi vsi, kako je njena krasota ukro- tila smelega Lojka Zobarja, ki se je do nje igral z dekličmi, kakor skobec z račkami. A potem postane ona moja žena, ki bo ljubila in poljubljala mene, tako da se mi ne bo ljubilo več peti pesmi, a mojega sklepa me ni žal. Tako je, Rada, kaj ne? — Dvignil je oči in razburjeno pogledal nanjo. Ona je

molčala in resno kimala z glavo in z roko pokazala na svoje noge. In mi smo gledali in ne razumeli ničesar. Najraje bi se bili odstranili, da bi ne videli, kako pade Lojko Zobar k nogi dekleta, dasi je to deklet sama Rada. To je bilo sramotno, žalostno in zoperno.

— No! — je kriknila Rada Zobarju.
— Eh, ne priganjaj, saj dosežeš, a še preveč ti bo... se je zasmejal Lojko.

— Tako je torej, tovariši: kaj mi preostaje? Preostaje le še, da poskusim, ali je v moji Radi tako krepko srce, ka- koršno mi kaže. Poskusiti hočem, — opro- stite mi, bratci!“

„Eh! mi nismo imeli niti toliko časa, da bi premislili, kaj namerava Zobar, a že je ležala Rada na zemlji, a iz njenih prsi je gledal držav krivega Zobarjevega noža. Odreveneli smo.“

„A Rada je izdrla nož, vrgla ga na stran in, pokrivši rano s pramenom svojih črnih las, dejala smeje se glasno in jasno:

— Oprosti, Lojko! vedela sem, da storiš tako!... in umrla je.“

„Ali si čul dekleta?! Bila je, naj bom proklet na vekov veke, bila je vražje deklet! Eh!“

— Oh! poklonim se k tvojim nogam, ohola kraljica! — zakričal je Lojko, da se je čulo preko vse stape, in vrgel se je na zemljo, začel poljubljati noge mrtve Rade in otrpnil. Sneli smo čepice in molče obstali.

„Kaj praviš k temu, sokol? Hm! Morda bi rekel Nur: „Trebalo ga je zvezati“, a nihče ne bi hotel zvezati rok Lojka Zo- barja, in Nur je vedel. Zamahnil je z roko in odšel na stran. A Danilo je dvignil nož, katerega je vrgla v stran Rada, in dolgo gledal nanj, migajoč s sivimi brka- mi; na tem nožu se še ni bila strdila kri Rade in bil je zelo kriv in oster. A potem je stopil Danilo k Zobarju in mu porinil nož v hrbet, ravno proti srcu. Saj je bil star vjak Danilo, oče Radi.“

— „Glej, tako je prav! — je dejal jasno Lojko, obrnivši se k Danilu ter šel za Rado.“

„A mi smo gledali. Rada je ležala, pritiskaje k prsim roko s pramom las in njene odprte oči so bile obrnjene proti modremu nebu, a kraj njenih nog je ležal smeli Lojko Zobar. Na njegovo lice so pa- dali kodri in njegovega obraza ni bilo videti.“

„Mi smo stali in mislili. Brke starega Danila so se trele in njegove goste obrvi so se namršile. Gledal je proti nebu ter molčal, a Nur, siv kakor plešec jastreb, je legel s obrazom proti zemlji in je tako zajokal, da so se vedno gibala njegova stara pleča.“

„Bilo je tudi radi česa plakati, so- kol! Da, tako...“

„Ti greš, no le pojdi svojim potom, ne obračaje se na stran. Naravnost hodi! Morda tudi pogineš zaman. Glej, to je vse, sokol!“

Makar je umolknil, spraval v možnjo pipo ter si zapel na prsih suknjo. Pršil je dež, veter je postal silnejši, in morje je bučalo votlo in srdito. Konji so se drug za drugim približali ugašajoči grmadi in gledaje nas z velikimi umnimi očmi, so se ustavili nepremično ter nas obstopili v tesnem krogu.

— Hop, hop, ehoy! jim je zakričal prijazno Makar, plosknil z dlanjo po vratu ljubimca vranca ter obrnivši se k meni, dejal:

„Čas je, da gremo spat“. In zavil je svojo glavo v suknjo in legši na zemljo umolknil.

Meni se ni hotelo spati. Gledal sem po stepi k morju, in v zraku pred mojimi očmi je plavala carska, krasna in ponosna Radina postava. Pritiskala je roko s pra- menom črnih las k rani na prsa in skozi njene temne, tanke prste je padala kri kaplja za kapljo v ognjenorudečih zvezdicah.

A njej za petami je plaval smeli mladenič Lojko Zobar, njegov obraz so zakrivali prameni gostih črnih kodrov, a izpod njih so kapale pogosto hladne in debele solze...“

Dež se je pomnožil, in morje je za- pelo mračno, svečano himno ponosni dvojici, krasnima oiganoma Lojku Zobarju in Radi, hčerki starega vojaka Danila.

A oba sta krožila v temi noči tiho ploveč, toda krasni pevec Lojko se ni ni- kakor mogel poravnati s ponosno Rado...“

sal carju: Ali me hoče Vaše najmilostnejše Veličanstvo poslati v gotovo smrt, prestavivši me v Varšavo? Tekom šestere let je umrlo zaporedom troje varšavskih generalnih guvernerjev in neka usoda leži na tem mestu. Bodoči poveljnik v vojni z Avstrijo nima veselja, boriti se s sovražnikom smrtjo. — To pismo so prinesli rasni nemški in slovanski listi.

Dogodki na Ruskem.

Grof Lev Tolstoj je objavil v berlinskem „Vorwärts“ sledeče pismo, katerega ruski listi niso smeli prinesiti: Ker se ne morem zahvaliti vsem onim, ki so mi od najvišjega uradnika do najprostejšega delavca osebno, po pošti in brzojavu izrazili svoje simpatije o priliki odredbe sv. sinoda 22. februarja, prosim Vaš cenjeni list, sporočiti tem osebam mojo zahvalo, pri čemer pa meni izraženih simpatij ne nanašam toliko na važnost svojega delovanja, kakor na to, da je odredba sv. sinoda toli duhovita in izdana o pravem času. „Vorwärts“ je prinesel nadalje protest 45 ruskih pisateljev in učenjakov proti brutalnemu postopanju ruske policije in ruskih kozakov pred katarsko katedralo. Tem 45 podpisancem se je naslednjega dne pridružil še 34 pisateljev. Iz tega protesta je izvedela javnost, da so celo oficirje, ki so hoteli napraviti surovostim pred omenjeno katedralo konec, policijisti dejanski razžalili in celo zaprli! Iz Varšave poročajo, da so našli dijaški nemiri na Ruskem med poljskim dijaštvom živahen odmev. Tajni odbor ruskega dijaštva v Peterburgu razširja poziv na Poljake, naj gredo skupno z Rusi „na boj za osvobodjenje iz neznosne despotije azijskega carstva“. Vesti iz Rusije so jako resne. Knuta kozakov ima zopet veliko veljavo! Policija zapira ljudi noč in dan, ter je baje že deset tisoč oseb v ječah. Bati se je novih atentatov. Vsa inteligenca simpatizuje baje z izgreddniki. Vsi ministri so odpotovali k carju na Carskoje selo radi nevarnega položaja. Radi omenjenega protesta je več pisateljev in profesorjev v Moskvi zaprtih, med temi Maksim Gorkij (čegar noveleto prinašamo po izvorniku v „Slav. Veku“ prav sedaj v svojem podlistku). Nekateri dijak in nekatere dijakinje so bile v zaporu baje — bičane!

Vojna v Južni Afriki.

Ker so se mirovna pogajanja izjalovila, poročajo se zopet različne vesti z bojišča. Lord Kitchener javlja: Kolona Babington je pri Ventersdorpu zgrabila 1500 Burrov pod Delareyem ter jih pobila docela (?), jih preganjala, zaplenila dva poljska topa, 320 krogel, pomponent, šest maksimovskih topov, 15000 karteč, 160 pušk ter 53 večjih in 24 manjših vozov. Ujetih je bilo 141 Burrov, več ubitih in ranjenih. Angleži so imeli baje neznatne izgube. Ta brzojavka je došla iz Pretorije 24. t. m. Hkratu pa se poroča iz Pretorije potom birča Laffan, da trpi Delareyev oddelek veliko pomanjkanje živil, da operira proti polkovniku Cunninghamu ter napada na zahodu Transvaala neprestano angleške transporte. „Times“ poroča, da so v Oranju razdeljeni angleški oddelki takole: severna divizija od Vaala do črte Bultfontein Ficksburg s štabnim sedežem v Kroonstadtu pod poveljništvom generala Elliota; srednja divizija s štabnim sedežem v Bloemfonteinu pod poveljništvom generala Knoxa; južna divizija, ki sega do reke Oranje, s štabnim sedežem v Springfonteinu pod poveljništvom generala Lytteltona in vzhodna divizija s štabnim sedežem v Harrismithu pod poveljništvom generala Tundla. Vse štiri divizije skupaj štejejo 20000 mož, ki so večinoma na konjih. Burska sporočila javljajo, da so Buri splošno t. m. na železnici v Natal zaplenili troje tovornih vlakov. Na enem teh vlakov so dobili Buri 60000 funtov (t. j. okoli 1 1/2 milijona kron) denarja, ki je bil določen za plačo vojakom, in še tri milijone kron. Skoraj v istem času so zaplenili Buri blizu Johannesburga 1500 volov. Koncem januarja so ujeli Buri blizu Wonderfontaina 500 angleških vojakov, v Willomoru 40 prostovoljcev in vzeli 25.000 patron. Iz Kaplandije poročajo, da se je minolo sredo vršil pri Jarsenvillu s Scheepersjem boj. Buri so baje videli, da so obkoljeni ter so se z velikimi izgubami prebili skozi angleški krog. Pri tem pa je bilo vsaj 50 Burrov ubitih. 370 jih je bilo baje ranjenih. 20 mrtvecev so pustili Buri na bojišču. Ako so te vesti resnične, so imeli Buri v zadnjem tednu nesrečo ter doživeli dvoje hudih porazov.

Dopisi.

Iz Novega mesta, 24. marca. Neznani tukajšnji dopisnik je zadnjič povedal nekaj trpkih, pa v bistvu resničnih. To velja sploh o društvenih razmerah, katerih seve niso vselej krivi odbori in predsedniki, ampak druge okolnosti malih mest. Eno društvo (pevsko) pa se je že sinoči opravičilo, kajti „Ronacherjev“ večer uspel je prav dobro. Dvorana je kazala, da je premala, in nje stene so odmevale bučnega smeju hvaležnih gledalcev. O notranji vrednosti programa, itak objavljenega, se nečemo izrekati niti z umetnostnega niti narodnega stališča, priznati pa moramo, da se je iz vajah precizno in deloma res izborna. Gospodine Lavrenčič-Schegulova, I. Poljančeva, Preatonijeva, Smoletova in Vidičeva so nas res presenetile. Gospica Lavrenčičeva je posebno v dirigranju „viteške opere“ pokazala fin muzikalen čut in pravcato agilnost mojstra Straussa; pri gospici Poljančevi smo živo čutili, kako težko smo že njeno sodelovanje pogrešali v narodnih društvih, gospica Smoletova pa je svoje kuhinjsko gospodinjstvo vodila tako spretno, kakor da ni bil njen prvi igralski debut. Gospici Preatonijeva in Vidičeva, naj nam oprostite, ako se glede nju vsestranskega izvrstnega sodelovanja sklicujemo na krasna šopka, podarjena jima v iskreni hvaležnosti. Ako ne omenjamo posamič še drugih gospodičin, je vzrok le urednikova skopost s prostorom, naj ostanejo v prepričanju, da so nam vse dopadle zelo, ker bile so res dični „mladi vojaki“! Ista oprostba velja sodelujočim gospodom, vendar ne moremo zadržati simpatij do viteza s „cinoblasto“ brado, ki je res rojen komik, ter ne zamolčati izbornih aranžerjev gg. dr. Pajnič in I. Vavpotiča, katerih preobiti trud je bil le občudovati. Iz vsega je razvideti, kako imamo še dovolj moči, da se včasih tudi z manjšim naporom priredi kako res dobro in plemenito delo. Sinočno osobe, pomnoženo s tistim, ki ga je manjkalo, dobra volja in vstrajnost pevovodje, pa lahko doživimo iger in koncertov, pri katerih morda početkom ne bo prenapolnjene dvorane, pri katerih pa bode navzočim zaigralo srce in se iskriло oko!

Iz Kostanjevice, 25. marca. (Kako se pri nas delajo volitve.) Če smo se odločili k naslednjim vsticam, daje nam povod to, da tudi širše občinstvo poizve, kako strogo se v naši občini postopa po določenih postavah! Meseca septembra lanskega leta potekla je volilna doba, za katero sta bila voljena občinski zastop kostanjeviški in župan — a volitev le ni bilo in le ni bilo. Zakaj, ne vemo. Morebiti ve naš g. župan, zakaj jih ni toliko časa razpisal! Slednjič se je to vendarle zgodilo, in mi domnevamo, da se imamo za to zahvaliti le okrajnemu glavarstvu v Krškem, katero je morebiti tudi mislilo, da gre pri nas hudo „po domače“. Razpisale so se končno volitve, ampak samo ne vprašujta, kako! Kakor smo iz najzanesljivejšega vira poizvedeli, ukazalo je okrajno glavarstvo v Krškem z razpisom z dne 11. januarja t. l. št. 728 našemu županu, da mora podlastno odgovornostjo do 24. januarja t. l. razglasiti, da so volilni imeniki na ogled. Pa, kakor se vidi, naš g. župan tudi tega jezika ni razumel! Potekel je cel mesec januarji, in volilnih imenikov ni bilo — in potekel je tudi že del meseca februarja — in volilni imeniki še vedno niso bili gotovi. Najboljše je pa to: slednjič so se ti imeniki z božjo pomočjo in s hudim duševnim naporom vendar skrpali. Ti volilni imeniki morajo biti, kakor znano, najmanj štiri tedne na javni ogled razgrnjeni. Pa če velja to določilo za vse druge občine, za našo menda vendarle ne velja. Dne 3. marca t. l. pustilo je tukajšnje županstvo oklicati, da so volilni imeniki v občinski pisarni od 27. februarja naprej na razpolago, in da se določa doba za kake eventualne pritožbe od 4. marca do 12. marca t. l. Tedaj čudite se in strmite, kako se pri nas postopa! Dne 3. marca pusti županstvo oklicati, da so volilni imeniki od 27. februarja naprej na razpolaganje; toda glej, ti volilni imeniki 27. februarja celo gotovi niso bili, in celo drugega marca niso bili gotovi! Kako je mogel biti tedaj upogled mogoč v te volilne imenike od 27. februarja naprej — to ve samo naš g. župan. Tedaj zahteva naš g. župan, da se naj ljudje pritožujejo zoper

volilne imenike poprej, predno se isti gotovi. To je vendar prehud tobak, in mi smo prepričani, da bi si tudi hribovci ne bi pustili kaj takega dopasti. Prepričani pa smo tudi, da tako postopanje celo v sadnji gorski vasi ni mogoče. Vkljub temu, da naš g. župan dobro ve, da se morajo volilni imeniki najmanj štiri tedne razgrniti na javni upogled, skrčil je ta rok na devet dnij. Kajti rok vendar ni mogel teči od 27. februarja, ko se volilni imeniki niso bili gotovi, in volilci so vendar — to opazko nam bode vendar dovolili, častiti gosp. župan? — niso mogli pritoževati zoper volilne imenike od 27. februarja naprej, ker so šele 3. marca izvedeli, da tisti, tedaj še negotovi volilni imeniki so na razpolago od 27. februarja. Seveda so se nekateri volilci zoper to postopanje pritožili, ker kaj takega si pač nobeden volilec, ki ima še trohico mozgan v glavi, ne more pustiti dopasti od nobenega župana, in makar če bi bil isti sam in pravi pravcati — g. Otmar Sever Kostanjeviški! Pa tudi razžaljivo je to postopanje županovo za volilce, in to zategadelj, ker je po tem njegovem postopanju domnevati, da ima župan tiste volilce, ki volijo v občinski odbor in župana v Kostanjevici, za strašanske tepce, če bi si pustili kaj takega dopasti. Radovedni smo, kaj porečejo na to druga oblastva; radovedni pa smo tudi, kaj poreče ves širši slovenski svet, ko poizve, kako imenitno se pri nas imamo, in kako po domače se pri nas vse vrši. Kaj namerava s tem postopanjem naš g. župan, to nam je večna uganka. Govorilo se je sicer pred novim letom, da je postal naš g. župan hudo „regierungsüde“, in rekel je tudi sam, da bode vse pustil in s svoje glave odložil županovo krono. Tega pa doslej še ni storil in menda tudi storiti ne misli. Evo dokaza: razpis občinskih volitev. Sicer pa smo na take govornice navajeni. Ko se je vršila zadnjič volitev v mestno blagajno v Kostanjevici, prošil je naš župan g. Otmar Sever, navzoče volilce rekoč: „Kdor je moj prijatelj, naj mene ne voli“ — in volilci so to hvaležno na znanje vzeli, ker so bili prepričani, da se bode tisto kolo vrtelo tudi brez njega. Pa evo čudesa! Ko pride do volitve, voli župan samega sebe in na podlagi dveh pooblastil, kateri je imel na razpolaganje, volil je tudi samega sebe, in s tem tremi glasovi dobil je večino! — — — Vidite, go spod urednik, takole se pri nas godi, in od tedaj se širi po Kostanjevici govornica, da je naš g. župan sam svoj največji sovražnik. Mi pa končno takole mislimo: Namesto da župan v dolgih zimskih večerih robni in zabavlja zoper liberalce v svoji gostilni; namesto da napada brez vsakega vzroka poštene ljudi, ki mu ničesar nečejo, ki pa so družega političnega mišljenja: bi bilo bolj umestno, da bi se gospod župan brigal raje za občinske zadeve. Kajti dvomimo, da je tako postopanje ugledno, in da se bode s tem povzdignil ugled naše mestne občine, našega lepega mesta, in ugled županskega stola, na katerega je naš župan menda priliman.

Iz Senožeč, 25. marca. Z veseljem smo pozdravili naredbo, s katero je postojinsko okrajno glavarstvo prepovedalo peko in prodajo kruha vsem onim, ki nimajo obrtnega dovolila. Kako je bila omenjena naredba sprejeta po drugih krajih, nam ni znano, a da smo pri nas imeli vzroka dovolj, veseliti se je, je utemeljeno v tukajšnjih razmerah. Pri nas so doslej pekli in prodajali kruh vsi trgovci (štacunarji) in nekateri gostilničarji. Kruh pa mora pri nas kupovati malone vsak, kajti nismo v žitorodnem kraju. Nočemo govoriti mnogo o kakovosti kruha, kakoršnega smo dobili. Omenimo le, da je bil pač tak, kakoršnega je znala vsakokratna dekla trgovčeva speči. Če je dobil isti novo dekle, morala je navadno prakticirati — in seveda, mi pa z njo, da smo se privadili na izdelke njene umetnosti. Včasih dobimo po dva, tri dni star kruh, včasih pa moramo za 20 vin. kruha iskati po celem trgu. Dovolj! Umevno je pač, da smo si vsi kupovalci kruha želeli, naj bi prišel kak pek v Senožeče in začel tu izvrševati svoj obrt. A vedeli smo, da dokler sme vsak trgovec in vsak gostilničar prodajati kruh ter delati peku najhujšo konkurenco, ne bomo dobili peka. Od tod torej naše veselje nad gori omenjeno naredbo okrajnega glavarstva. Že se je tudi oglašilo precejšnje število izučnih pekov, ki so se na inserat nekega tukajšnjega obrtnika prijavili, da radi pridejo

v Senožeče. Upamo torej, da se nam v tem oziru obrne kmalu na bolje. Vendar — nezaupnost je včasih koristna — ne moremo se iznebiti strahu, da okrajno glavarstvo morebiti ni privedla do izdajanja one naredbe edino le skrb za občni blagor, temveč da tiči morebiti za njo gospod davčni nadzornik, ki bi morebiti rad v Senožeče oddal več novih obrtnih dovolil? V tem strahu nas nekoliko potrjuje vest, da je neki okrajno glavarstvo obljubilo, da bode vsem onim obrtnikom, katerim je sedaj prepovedalo peko in prodajo kruha, isto zopet rado dovolilo, ako prosijo za dotično obrtno dovolilo. Torej nič drugega nego „davčni vijak“? Žal bi nam bilo, ako se ta naša bojazen obistini — in prav uljudno prosimo slavno okrajno glavarstvo postojinsko s tega mesta, naj se ozira enkrat tudi na nas uboga kupovalce živil, ne samo na obrtnike in na davčni možnjček. Ako bode upoštevalo naše skromne in menda uprčene želje, bodedo mu prav iz srca hvaležni!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 27. marca.

— Osebnosti. Cesar je podelil g. Jerneju Andrejki, c. in kr. ritmojstru Nj. Vel. telesne straže na Dunaju, plemstvo z naslovom „Livnogradski“. — Okrajni narednik v Celju g. A. Peteln je imenovan akcesistom v Logatcu.

— Misijon v Ljubljani je končan. Dasi ni imel drugega namena, kakor pripraviti tla za prihodnje občinske volitve, dasi so „misijonarji“ v spovednicah hujskali zoper napredno časopisje, dasi se je s prižnico upilo, da sta na Kranjskem samo dve politični stranki, Kristusova in hudičeva, dasi se je — in zato imamo celo vrsto prič — v spovednicah posle ščuvalo zoper liberalne gospodarje, dasi se je v nekaterih spovednicah delalo točno tako, kakor določajo tajne instrukcije za jezuvite (n. pr. Monita secreta I. 7.: Summum pretium a viduis semper extorquendum inculcata illis summa nostra necessitate), dasi se je v propovedih za žene, katerih se pa od nekdanj udeležuje mnogo deklet, žalila pravost s trivijalnim govorjenjem o rabi ribjih mehurjev itd., se vendar ne mislimo spuščati v rekriminacije in tudi s „Slovencem“ se nam ne zdi vredno polemizirati, dasi upije in psuje kakor stekel. Vzrok temu je, da se ljubljansko meščanstvo z minimalnimi izjemami za ta misjon ni brigalo. Ta ali oni je šel iz radovednosti h kaki propovedi, sicer pa so se misijona udeležili največ samo kmetski ljudje iz okolice, posli, delavci in delavke, sploh le tisti krogi, ki stoji žalibože še vedno na tako nizki stopinji kulture, da niso v stanu imeti samostojne sodbe o pojavih pri letošnjih misijonih. Ako so si klerikalci domišljali, da bodo z misijonom in s pridigami, ki so stale precej vse na nivoju „kul. kašt. msjon“, provzročili v Ljubljani politični prevrat, so se hudo zaračunali. Dosegli so ravno nasprotje tega, kar so nameravali doseči: pojavi pri tem političnem misijonu so v meščanstvu samo utrdili nasprotstvo zoper klerikalizem, in zato se nam zdi popolnoma nepotrebno, da bi se spuščali še v polemiko radi tega ponesrečenega misijona.

— Gundakar grof Wurmband, bivši trgovinski minister in dež. glavar štajerski, je v starosti 63 let umrl. Pokojnik je bil energičnega značaja, ali v vsakem oziru diletant, in je tako kot dež. glavar kakor kot trgovinski minister s svojimi železniki akcijami štajerski deželi, in tudi državi samo škodoval. V narodnem oziru je bil odločen nasprotnik Slovencev ter je l. 1880. v drž. zboru stavil predlog, naj se uvede nemški drž. jezik. Wurmband je kot deželni glavar rad igral absolutista, in sploh imel jako čudne pojme o svojem dostojanstvu. Nastopal je posebno rad kot nekak „deželni oče“, kakor se je sam nekoč imenoval, ter si s tem pridobil priimek „vojvoda štajerski“.

— Klerikalno gospodarstvo. „Soča“ piše: Klerikalna sušmarja v Šempasu, župnik župan Grča in njegov sluga nadučitelj Rusnja, sta ustanovila lani „Kmetijsko društvo“, vpisano zadrugo z omejenim jamstvom. Delovati je začelo tam pred črešnjami in bilo mu je namen tak, kakor namerava sloveči paragraf 3. še bolj sloveče „Centrifuge“, razširiti ga po celi deželi, t. j. kupčija s semeljskimi pridelki itd. Pa poglejmo, kako so delovali ti klerikalni junaki prvo leto:

Vsega lastnega denarja (— deleži in upisnina —) so dobili okroglo 500 kron. — Toda le koši, v katerih so razpošiljali sadje, so stali veliko več, da so naredili dolg že zaradi njih. Razpošiljali so sadja za blizu — šujta — 4000 kron! In ko so dokončali to kupčijo, so pokazali računi — okroglih 1400 kron izgube. Ako pristejemo to izgubi še lastno glavnicu 500 kron, ki so tudi izgubljene (— za koše, kar jih je še ostalo, utegnejo prejeti največ 100 kron! —), se kaže izgube okroglih 1800 kron! — In vse to pri ogromni kupčiji niti 4000 kron! — Prava sreča torej za ljudstvo, da ti šušmarji niso prodali za 50.000 kron sadja! Izguba po tej primeri bi znašala vsaj 20.000 kron! Pač lep pogled na — bodoče čvrsteje „delovanje“ tega znamenitega klerikalnega društva! Kdo plača dolgove? Rustja tolaži kmete, da že naredi on prošnjo na vlado, ki gotovo dolgove poplača! Ali celo neuki kmetje so zmajali nevarno z glavo, mi pa pravimo temu šušmarju: Ali vas ni nič več sram?! Kdo torej plača? Ako bi vsi člani društva — ko so že izgubili vplačane deleže — vplačali še jedenkratne deleže, kakor določajo pravila: ne spravijo vkup toliko, da plačajo dolgove. Na tako poštenu podlagi se je tu „delovalo“!! Sicer pa vemo, da nikdo ni redno in po pravilih pristopil, t. j. ni podpisal pristopnice ne pravil: torej se lahko vsakdo odtegne plačevanju, ker ni pravilen član društva. Kdo torej plača? Po naši misli nikdo drugi nego tisti, ki so to društvo ustanovili in potem tako imenitno kupčevali!

— Slovensko gledališče. Sinoči smo imeli zadnjo predstavo v minoli gledališki sezoni. Predstavljala se je Nestroyeva burka „Danes bomo tihi“, in sicer prav po domače, površno in za silo. Benefični predstavi osebja drame sta bili sploh ugleda, katerega si je pridobilo dramsko osebje tekom sezone, naravnost nevredni in za slovensko gledališče upravednostni. Kakor v nedeljo, se je maščevala tudi sinoči napačna razdelitev vlog, ki je vplivala očitno tudi na poset obeh predstav. Ti dve benefični predstavi sta samo dokazali, da se morajo takoj povrniti stare diletan tovske razmere, ako ne bo vodila predstav energična roka, ki drži vajeti z železno strogostjo. Zdi se nam pa tudi, da kaže za bodoče take predstave izven sezone ter izven intendantne odgovornosti odpraviti, kajti s predstavami, kakršni sta bili zadnji dve, se potisne med sezono s težkim trudom doseženi nivo vsled zanikarnosti dveh ali treh brezvestnih igralcev hipoma globoko navzdol ter se občinstvo siloma disgustira. O sinočnji predstavi nam ni mnogo povedati. Večina igralcev vlog ni znala, ter je imela glavno besedo suferka. S komično vlogo vajenca Matijčka se je g. Perdan trudil brez uspeha, a tudi njegovega petja nismo vajeni, hvala napredku, že davno več. G. Danilo takisto ni mogel dosti napraviti s svojim Bobkom, dasi se je zanj pošteno pripravil. Njegov govor je bil sinoči včasih docela nerazumljiv in slovniško nepravilen. G. Verovšek, ki je dobro režiral, je zadoščal. Gdč. Kataninova nima niti trohice komične žile, govorila pa je s težkim naporom neko čudno hrvatsko-slovensko godljo. Dobri sta bili gdč Rückova in g. Danilova. Tudi gg. Deyl in Štefanec sta bila zadovoljiva. Ostale vloge pa so ničeve. Gospa Danilova je dobila venec. Gledališče je bilo pičlo obiskano.

X.
— Slov. pisateljsko podporno društvo je imelo dne 26. marca t. l. ob osmih zvečer svoj občni zbor v gostilniških prostorih „Narodnega doma“. Udeležilo se je zborovanja deset členov. Predsednik je očrtal v kratkih potezah delovanje društveno in njegovega odbora. V sejah odborovih so se reševale prošnje podpore potrebnih pisateljev, ki so se v nekaterih slučajih ugodno rešile, v drugih pa je moral odbor zaradi nedostatka sredstev prošnje odkloniti, kar se je pri takih prošnjah zgodilo, ki so zahtevali pomoči za nadaljevanje svojih študij na vseučilišču, ker je odbor smatral za prvo dolžnost, ne dijakov podpirati, če prav so že kaj spisali, ampak starejše pisatelje v stiski. Redovito podporo, seveda društvenim sredstvom primerno, jako skromno, dobiva gospodična E. J. — Mnogo preglašice je delalo odboru pogajanje s prejšnjim najemnikom vrta gosp. L. Tomšičem, s katerim doslej še ni mogel priti do sprave, ker zahteva gosp. Tomšič previsoko odškodnino. Stvar se je

izročila društvenemu pravnemu zastopniku. S sorodnico pokojnega g. Gestrina, kateri je po ugodno za društvo izvršeni pravdi bila dosojena neka vsota okroglih tisoč gold, se je sklenila pogodba, po kateri se imenovana sorodnica odpovedava njej pripadajoči vsoti, ako ji društvo skozi deset let plačuje obresti dotične vsote. Ne ugodno je za društvo, da se mu doslej ni posrečilo, oddati svoj vrt v najem stalnemu vrtnarju, ki bi bil voljen in sposoben, redovito plačevati svoje dolžnosti. Po tem je poročal g. blagajnik o denarnem stanju društva. Dohodki so znašali 2421 K 50 vin., izdatki 2518 K 05 vin., torej je primankljaja 96 K vin., ki se pokrijejo iz društvene gotovine, naložene v raznih hranilnicah. Neugodni rezultat je zakrivil deloma izpad društvenih dohodkov za vrt, deloma stroški za gori imenovano pravdo in potrebna večja popravila pri hiši in na vrtu. — Društvo ima gotovine 2757 K 27 vin. in svoje posestvo, ki pa je seveda močno zadolženo. — Društvenikov šteje 48. — Poročilo blagajnikovo se je odobrilo, ker sta preglednika računov gospode L. Lederhas in Fr. Gerbič potrdila pravilnost računov. V odbor so bili potem izvoljeni gg. R. Perušek za predsednika, A. Trstenjak za podpredsednika, A. Funtek za blagajnika, A. Macher za tajnika, gg. Fr. Orožen, S. Rutar in M. Pleteršnik za odbornike. — Za preglednika računov sta bila na novo izvoljena g. Fr. Gerbič in L. Lederhas. Ker ni nihče stavljal nikakoršnega predloga, se je zborovanje zaključilo.

— Občni zbor deželnega pomočnega društva Rdečega križa za Kranjsko, določen na 26. dan t. m., se vsled nesklepnosti ni mogel vršiti in se bo drugi občni zbor vršil ne glede na število navzočih členov dne 28. t. m. ob 6. uri zvečer v pisarni trgovske in obrtniške zbornice.

— Kolesarskega društva „Ilirije“ občni zbor, ki se vršil v nedeljo pri „Avstrijskem cesarju“, je bil vrlo dobro obiskan. Ko je predsednik Gutnik pozdravil zborovalce, poročal tajnik Potnik o društvenem delovanju takoj poslovnega leta. Pove, da je imelo društvo 62 členov (med temi 8 zunanjih), kaže na cestno dirko: „Tržič-Ljubljana“, na dirkališko dirko, omenja izlet v Kranj povodom Prešernove slavnosti in na druge večje in manjše izlete. Tajnikovo poročilo se vzame odobrnje v znanje. Glasom poročila blagajnika Mačka je imelo društvo lanskega leta 851 K 96 vin. dohodkov in 820 K 47 vin. stroškov, torej 30 K 59 vin. prebitka. Blagajniku se za njega trudoljubivo in pridno delovanje izreče občnega zbora zahvala. Istotako prizna občni zbor eminentne zasluge, katere sta si členu gg. Gotthard in Rebek povodom raznih dirk stekla. Sklene se razpust društvene godbe, ker je ista z ozirom na ustanovitev „Meščanske godbe“ postala brezpotrebna. Uvede se dalje tudi v bodoči sezoni konkurenčna vožnja. Predlog, prirediti vsako nedeljo in vsak praznik večji ali manjši izlet, obvelja enoglasno. Odsek, sestavljen iz gg. Gutnik, Maček, Rojina in Zalaznik, odloči vsakokrat uro in kraj izleta. Razun tega priredi društvo v letošnji sezoni eno cestno in eno dirkališko dirko. Volitev v načelnštvo je imela naslednji uspeh: Ante Gutnik, predsednik; Jakob Zalaznik, podpredsednik; Josip Maček, blagajnik; Srečko Potnik, tajnik; Arnošt Speil in Zdravko pl. Kranjc, reditelja; Josip Rojina, orodjar; Zorko Novák in Ivan Gotthard, odbornika brez določenega posla.

— „Zveza slovenskih kolesarjev“ naznanja svojim članom, da se jim bodo te dni doposlane vsprejemnice in legitimacije za leto 1901, in da se bode ob enem članarina v znesku 3 K kakor tudi poštnina za izven Ljubljane bivajoče zaradi enostavnosti iztirjala po poštnem povzetju. Členi se torej tem potom prosijo, da blago volijo pošiljatev vsprejeti in dotični znesek vplačati.

— V Celovcu ni eksercij. Piše se nam: Učiteljska zbornica celovške gimnazije in celovške realke sta se izrekla zoper prireditev eksercij, in se te za dijake imenovanih dveh zavodov ne bodo vršile. Kakor se čuje, tudi za učiteljske ne bo eksercij, ker je tudi učiteljski zbor učiteljska proti prireditvi eksercij.

— Umor vojaka. Iz Celovca nam poročajo 26. t. m.: Podčastnik Bodi tukajšnjega husarskega polka je med vešbanjem udaril husarja Gedeona Veresa z ročam

svoje sablje s toliko silo po levi strani prs, da mu je ranil srce ter se je mož zgrudil mrtev na tla. Včeraj so nearečnika pokopali s vojaško častjo, med tem ko je bil podčastnik-morilec odveden v garnizijski zapor.

— Pasji kontumac je vlada razglasila za sodnje okraje Krško, Kostanjevica, Novo mesto in Žužemberk ter za ves politični okraj Kočevje. Povod tej odredbi je, da je v kratkem času izredno mnogo psov steklo, in je bilo 21 oseb ugrizenih.

— Stekel pes, ki se je včeraj klatil po Ljubljani, je ulovljen. Mestni policijski stražnik Kukovič je dobil psa v Latermanovem drevoredu in ga podil s sabljo v Tomanove ulice, kjer je pes ušel na dvorišče nove gimnazije. Bil je na dvorišču zaprt, dokler niso prišli konjederaki hlapci po njega. Pes je bil danes dopoldne raztelesen in po dveh živinozdravnikih preiskani, katera pa nista konstatirala, da bi bil pes stekel. Pri ti priliki naj omenimo, da ta pes ni popadel Kocmurjega psa, kakor se je poročalo, ampak nekega družega.

— Prijet cerkven tat. Mestna policija je prijela danes dopoldne nekega Janeza Wohlgemuta, ki je na sumu, da je izvršil tatvine v šentjakovski in šentpeterski cerkvi. Ko ga je mestni policijski nadstražnik Lovro Brežnik aretiral, je spustil vetrih na tla in dasi je ležal pri njegovi nogi je vendar tajil, da ni njegov. Dobili so pri njem za 4 krome vinarjev in dvavinarjev, katerim se pozna, da so dlje časa ležali v kakem zaprtem prostoru. J. Wohlgemut je baje nevaren tat.

— Svojo ženo pretepal je včeraj popoldne branjevec A. S. Prijel jo je za obraz in tako stisnil, da ji je kri iz ust pritekla. Grozil ji je tudi, da jo mora ubiti.

— Obleko pokradel je neznan tat Kančevemu hlapcu Ivanu Logarju na Rimski cesti št. 15. Schlapcu Ivanu Kugi pa je tat odnesel srebrno žepno uro, katera je imela na krovu vrezani črki J. K.

— Mestna posredovalnica za delo in službe. Telefon števil. 99. Od 15. do 21. marca je dela iskalo 8 moških delavcev in 35 ženskih delavk. Delo je bilo ponudeno 13 moškim delavcem in 32 ženskim delavkam. Stanovanja 1 ponudba, 1 stanovanje je bilo oddano; 76 delavcem je bilo 41 odprtih mest nakazanih in v 27 slučajih se je delo vsprejelo in sicer pri 9 moških delavcih in 18 ženskih delavkah. Od 1. januarja do 21. marca je došlo 639 prošenj za delo in 533 deloponudb. 1057 delavcem je bilo 593 odprtih služeb nakazanih, in v 392 slučajih se je delo vsprejelo. Delo ali službe dobe takoj 1 sodar, 1 vrtnar, 1 vinski potovalec, 2 kočijaža, 2 hišna hlapca, 9 konjskih hlapcev, 1 prodajalka delikates, 1 priletna prodajalka, 1 korespondentinja, 3 računajoče natakariče, 2 gostilniški kuharici, 3 fine kuharice, 2 navadne kuharice, 1 kuharica k orožnikom, 8 dekljo za vsako delo 7 dekljo k otrokom, 3 kuhinjske deklje, 2 deklje za kmetijska dela. Službe iščejo: 1 mašinar, 1 ključar, 1 kletar, 1 organist, 1 majar, 1 graščinski strežaj.

* Klimtova „Medicina“ — konfiscirana. Glasilo dunajskih secesionistov „Ver sacrum“ je prineslo v svoji poslednji številki reprodukcije Klimtovih skic za sliko „Medicina“. Med temi skicami kaže ena tudi žensko v drugem stanju. Državno pravdnštvo je to številko zaplenilo, češ, da so skice nemoralne, dež. sodišče pa je konfiskacijo dvignilo, proti čemer se je državno pravdnštvo prizvalo na višje dež. sodišče. Klimtova „Medicina“ je izložena v razstavi dunajske secesije ter je določena za veliko dvorano vseučilišča.

* Profesor Masaryk obsojen. Radi nekega članka v reviji „Die Zeit“, v katerem je Masaryk pisal o reviziji obravnave v Polni glede Hilanerja, je bil pisatelj obsojen na 200 kron, urednik Bremer pa na 100 kron globe.

* Dobro sroce kraljice Henrijete. Nedavno je povozil dvorni voz belgijske kraljice Henrijete nekega delavca. Kraljica je takoj stopila z voza ter ukazala prepejati ponesrečenca v bolnišnico, kamor je kraljica sama opetovano poslala vprašati, kako mu je. Nearečnež pa je vendar le umrl, valed česar je kraljica sila razburjena in žalostna. Družini nearečnega delavca pa je darovala sedaj 40.000 frankov.

* Strupeni kolači. Pariški listi poročajo iz Valence d' Agen: Tukaj je nad 100 oseb zbolelo, ker so jedle zastrupljene ko-

lače. Neki 4 leta star otrok je umrl, več pa jih je jako nevarno bolnih.

Književnost.

— Bosnien und die Herzegovina unter der Verwaltung der österreichisch-ungarischen Monarchie und die österreichisch-ungarische Balkanpolitik. Ein politisch-ökonomische Darstellung der gegenwärtigen Zustände in 4 Bänden. Verfasst von Božidar Nikašinić. I. Band: Berliner Kongress 1878. und die Agrarfrage. Berlin 1901. Commissionsverlag von Thormann & Goetsch. Strani 171. Cena 6 kron. Kdor pozna razmere v Bosni in v Hercegovini samo iz avstrijskih in ogrskih časopisov, tisti bo kar strmel, kadar prečita to knjigo. Podoba razmer, ki jo daje ta knjiga, je uprav presrečljiva, zakaj agrarne razmere v Bosni in Hercegovini so po teh podatkih take, da mora slovanski kmetovalec v teh deželah v doglednem času gospodarsko popolnoma propasti. Agrarne razmere so danes, 23 let po okupaciji, veliko slabše, kakor so bile za časov turškega vladanja. Pričujoča prva knjiga obsega obširno z dokumenti in dokazi podprto pojasnilo agrarnih razmer za časa Turkov in sedanjih razmer. Vse je natančno pojasnjeno in s številkami podprto. Vladni krogi te knjige seveda ne bodo veselili, saj bo iz nje spoznal širši svet, da ni vse to res, kar so plačana peresa spisala o bosanskih razmerah, tudi če je v svrhu take reklame kak poslanec svoje ime posodil.

— Život. Knjiga III. zvezek ima tole vsebino: Slike: Bela Csikoš: Naslovni list za „Knjeginju Jelenu“ (originalna litografija). — Bela Csikoš: Na savskoj obali (originalna litografija). — Robert Frangeš: Model štajerskog konja — Tekst: Ivo Vojnović: Allons enfants. — Pjesme Vladimira Vidrića: Elije Glanko: Pompejanska slička. Pernu. — A. G. Matoš: Miletta Jakšić. — Iz književnog i umjetničkog svijeta: Kazalište, književnost, umjetnost, smotra. — Ker ima g. dr. Milivoj Dežman, dosedanji urednik „Života“, preveč privatnih poslov, je prevzel uredništvo pisatelj g. Srgjan Tucić. Uredništvo in upravnštvo „Života“ sta v ulici Marije Valerije števil. 4. II nadstropje. „Život“ prav toplo priporočamo!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 27. marca. Poslanska zbornica je v današnji seji dognala pravico o sirotinskih blagajnah. Celo Lueger je moral priznati, da ta zadeva ne spada v državni zbor, nego v deželne zbornice. Volitev v delegacijo se bo morda še danes vršila, a gotovo to ni.

Dunaj 27. marca. Prva seja poslanske zbornice po Velikinoči bo dne 18. aprila.

Dunaj 27. marca. Nemški nacionalci so se danes radi volitve delegacij dolgo časa pogajali s Körberjem. Nacionalci zahtevajo, da se volitev delegacij vrši šele po Veliki noči. Körber je zatrjeval, da ne misli vladati s § 14., želi pa vendar, naj se delegatje še danes volijo.

Dunaj 27. marca. Vinarski odsek je sprejel Marchetov predlog glede vinske klavzule.

Dunaj 27. marca. Danes sta prišla v parlament dva častnika iz Prage in sta v imenu nekega nadporočnika pozvala poslanca Klofača na dvoboj, češ, da je v neki interpelaciji dotičnega nadporočnika razžalil. Klofač je imenoval poslanca Hrubega in Udržala za svoja zastopnika, in ta sta se z omenjenima oficirjema v dvorani gospodske zbornice tri ure dogovarjala. Klofač je odklonil vsako satisfakcijo, ker za svoja dejanja kot poslanec ni nikomur na svetu odgovoren. Dejstvo samo, da se je omenjeni praški nadporočnik sploh upal pozvati poslanca na dvoboj, in da sta se njegova svedoka upala priti celo v parlament, je obudilo veliko senzacijo. Čehi bodo koncem današnje seje prezidenta Vetterja radi tega interpelirali.

London 27. marca. Pariški dopisnik „Exchange Telegraphic Company“ trdi, da je iz najverodostojnejšega vira izvedel, da so pod carsko palačo v Carskojem selu našli z razstrelivi napolnjen rov in da je neki visoki dostojanstvenik na sumu, da je v zvezi s tem nameravanim atentatom.

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali:
 Za družbo sv. Cirila in Metoda. Gospod
 Ditrich v Litiji 5 K mesto venca na krsto umrle
 gospe Julijane Weutz v Litiji. — Gosp. dr. Leo-
 pold Žužek v Postojni 50 K povodom svoje pro-
 mocije. — Gosp. B. Andoljšek v Mirnipeči 10 K,
 kot zbirko v Trebnjem z geslom: „Bog in narod!“
 — Skupaj 65 K. — Živeli!

Za „Radogaja“: Jela in Janko Rahne na
 Brdu 15 K, mesto venca na grob gosp. Jeanu
 Tavčarju v Ljubljani. — Živela!

Za učiteljski konvikt: Gosp. Fran Potokar
 učitelj v Dragi 12 K, nabral na odhodnici dne
 18. marca t. l. v gostilni gosp. P. Turka. — Živel
 nabiralec i darovalci! — Sveto smo izročili bla-
 gajniku gosp. Dimniku, ki s tem hvaležno po-
 trjujejem.

Ceneno domače zdravilo. Za uravnavo in
 ohranitev dobrega prebavljanja se priporoča raba
 mnogo desetletij dobro znanega, pristnega „Moll-
 ovega Seidlitz-praška“, ki se dobi za nizko
 ceno, in kateri vpliva najbolj trajno na vse tež-
 koče prebavljanja. Originalna skatljica 2 K. Po
 poštnem povzetju razpošilja ta prašek vsak dan
 lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na
 DUNAJI, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je
 izrečno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan
 s varnostno znamko in podpisom. 1 (2-5)

Meteorologično poročilo.

Vilina nad morjem 306-2 m. Srednji snežni tlak 780-0 mm.

Marec	Čas opa- sovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempera- tura v C.	Vetrovi	Nebo	Možna v 24 urah
26.	9. zvečer	725.5	10	sl. jvzhod	sneg	104 mm.
27.	7. jutraj	724.6	09	sl. jvzhod	sneg	
	2. popol.	726.1	16	sl. ssvzh.	sneg	

Srednja včerajšnja temperatura 24°, nor-
 male: 56°.

Dunajska borza

dne 27. marca 1900.

Skupni državni dolg v notah	98:10
Skupni državni dolg v srebru	97:90
Avstrijska zlata renta	117:75
Avstrijska krona renta 4%	97:—
Ogrska zlata renta 4%	117:55
Ogrska krona renta 4%	92:70
Avstro-ogrske bančne delnice	1677:—
Kreditne delnice	716:—
London vista	240:25
Nemški državni bankovci za 100 mark.	117:60
20 mark	23:52
20 frankov	19:10
Italijanski bankovci	90:50
C. kr. cekini	11:31

Zahvala.

Za mnoge dokaze priskrbenega sočutja
 mej boleznijo in ob smrti našega nepo-
 zabnega soproga, oziroma brata, gospoda

Jana Tavčarja

posestnika

za lepe poklonjene vence in za spremstvo
 k zadnjemu počitku preminulega izre-
 kamo vsem sorodnikom, prijateljem in znan-
 cem najtoplejšo zahvalo. Posebno se
 zahvaljujemo čast. pevskemu društvu
 „Slavec“ za ginljivi nagrobni in sl. te-
 lovadnemu društvu „Sokol“ za pokoj-
 nemu izkazano zadno čast.

V Ljubljani, dne 26. marca 1901.

(641) Globoko žalujoči ostali.

Zahvala.

Ker mi v svoji neizmerni boleti ni
 mogoče osebno se zahvaliti tako mnogim
 izrazom plemenitega sočutja povodom
 prerane smrti mojega iskreno ljubljene-
 ga soproga, oziroma očeta, gospoda

Tomaža Valka

c. kr. okrajnega nadinženerja in posest-
 nika v Rudolfovem

zahvaljujem se tem potom v lastnem in
 v imenu svojega sina, vsem svojim ljubim
 bližnjim in daljnim prijateljem in znan-
 cem za tolažilne dokaze blagega sočutja,
 za podarjene krasne vence in za mnogo-
 brojno spremstvo k večnemu počitku.

Zahvaljujem se p. t. dostojanstveni-
 kom, gosposdom uradnikom, sl. zastop-
 stvom in društvom, gg. pevcem dol. pev-
 skega društva, vsem najtoplejša zahvala.

Rudolfovo, dne 23. marca 1901.

(640) Antonija Valka roj. Prillinger.

Zahvala.

Za izrase sočutja in tolažbe ob bo-
 lesni in smrti neposabne soproge, gospe

Uršule Pečnik roj. Gros

izrekam tem potom najiskrenejšo zahvalo.
 Osebito se zahvaljujem za častno
 spremstvo k zadnjemu počitku gg. c. kr.
 domobranski častnikom ter za mno-
 gobrojno udeležbo gg. c. kr. podčastni-
 kom tukajšnje garnizije.

V Ljubljani, dne 26. marca 1901.

Fran Pečnik

(647) c. kr. domobranski puškar.

Izprašan kurilec

(ključar)

za neko pivovarno se vsprejme.

Povpraša naj se v Ljubljani, Metel-
 kove ulice št. 7, med 12. in 2. uro. (643)

Pisar

z lepo pisavo, slovenskega in nemškega
 jezika v govoru in pisavi zmožen, prosi
 službe pri kakem notarju ali advokatu,
 oziroma pri sodišču.

Ponudbe pod „pisar“ vsprejema uprav-
 ništvo „Slov. Naroda“. (645-1)

Ces. kr. avstrijsko državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. februarja 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž.
 Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak,
 Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee,
 Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc; čez Am-
 stetten na Dunaj. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni
 vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzens-
 feste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Ino-
 most; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m
 dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Ce-
 lovec, Franzensfeste, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob
 4. uri 6 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak,
 Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Solno-
 grad, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc,
 Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc,
 Budejevica, Plzen, Marijine vare, Heb, Franzove vare,
 Karlove vare, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. —
 Ob 10. uri po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Fran-
 zensfeste. — Proga v Novo mesto in Kočevje. Ob 7.
 uri 17 m zjutraj osonni vlak v Novo mesto, Straža-
 Toplice, Kočevje. — Ob 1. uri 5 m popoldne osonni
 vlak v Novo mesto, Straža-Toplice, Kočevje. — Ob
 6. uri 55 m zvečer osonni vlak v Novo mesto, Kočevje.
 — Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob
 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Dunaja čez Am-
 stetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih
 varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejevica, Sol-
 nograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca,
 Beljaka, Franzensfeste. — Ob 7. uri 12 m zjutraj
 osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopolu-
 dne osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Karlovih
 varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejevica, Sol-
 nograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bre-
 gencia, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina,
 Ljubna, Celovca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4.
 uri 38 m popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna,
 Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla,
 — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja,
 Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga iz No-
 vega mesta in Kočevja. Ob 8. uri in 44 m zjutraj
 osonni vlak iz Novega mesta in Kočevja. — Ob 2.
 uri 32 m popoldne osonni vlak iz Straže-Toplic,
 Novega mesta in Kočevja. — Ob 8. uri 48 m zvečer
 osonni vlak iz Straže-Toplic, Novega mesta, Kočevja.
 — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani
 vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popo-
 ludne, ob 6. uri 50 m zvečer. — Prihod v Ljubljano
 drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m
 zvečer, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 6. uri 10 m
 zjutraj.

Sloveči profe-
 sorji zdravilstva in
 zdravniki priporo-
 čajo

Želodčno *
* tinkturo

lekarnarja Piccoli
 v Ljubljani

dvornega založnika
 Nj. Svetosti papeža

kot žilodec
 krepiljoče
 in tek vzbuj-
 ajo

Jaječe, dalje
 kot prebav-
 ljenje in te-
 lesne od-
 prje pospe-
 šujoče sredstvo
 posebno onim,
 ki trpe na na-
 vadnem
 telesnem
 zaprtju.

Razpošilja se proti povzetju v skatljicah po
 12 in več steklenic. (1868-27)

Anton Schuster

Ljubljana, Spitalske ulice
 šte. 7

pipotoča ce sa nahup

spomladanskega in
 letnega blaga

po najnižji ceni.

Velika isber
 oršnih jopic in
 ovratnikov
 sa gospe in deklice.

Wzorci na zahtevanje poštnine
 protili. (630-4)

(300-20)

Licitacija.

S sklepom c. kr. okrajne sodnije v
 Ljubljani z dné 15. marca 1901 A 311/01/3
 dovoljena

prostovoljna dražba

v zapuščino po gosp. Matildi Fritsch
 spadajočih premičnin, med katerimi se na
 haja

moderna oprava za spalnico
 in jedilnico iz hrastovega lesa
 ter kratek glasovir (Mignon)

se bo vršila

dné 2. aprila 1901

in če treba tudi naslednje dni, od 9. ure
 dopoldne počenshi,

v stanovanju: Marije Terezije
 cesta št. 1, v II. nadstropju.

Izdražene premičnine je treba takoj
 plačati in odstraniti.

Cenilni zapisnik se lahko pregleda v
 uradni pisarni podpisane.

V Ljubljani, dné 23. marca 1901.

(644) Victor Schönwetter
 c. kr. notar kot sodni komisar.

Naznanilo.

Semenj

ki se je imel vršiti na tihi ponedel-
 ljek, je zaradi praznika O. D. M. od-
 padel, vršil se bode tedaj

v ponedeljek, po cvetni nedelji.

Županstvo v Kostanjevici,

(636-2) dne 25. marca 1901.

Naznanilo.

Vsak kašelj | kmalu
 Vsako hripavost | odpravi
 | moj povod
 | znani

uničevalec katara.

Te izborne karamele za kašelj se dobivajo
 savoj po 50 vin. v Ljubljani v lekarnah
 M. Levstek in U. pl. Trnkóczy. (1930-10)

Kulmbaško sladno pivo

daje moč in redi telo.

Dobava v steklenicah (pastërizovane) od tvrde

Edmund Kavčič

v Ljubljani, Prešernove ulice.

Istotam:

(12-89)

Glavna zaloga J. Klauer-Jevega pristnega
 likërja Triglava iz planinskih zelišč,

III. redni občni zbor splošnega kreditnega društva

registrovane zadruge z omejeno zavezo

vršil se bode

dné 30. marca 1901

ob 3. uri popoldne

v društvenih prostorih, Gosposke ulice št. 7.

Dnevni red:

1. Poročilo predsedništva.
2. Predlog letnega računa in bilance.
3. Poročilo upravnega sveta in predlogi radi razdelitve dobička.
4. Volitev novega upravnega sveta in nadzorstva.

Radi važnosti poročil in predlo-
 gov se vabijo društveniki na obilno
 udeležbo.

V Ljubljani, dné 21. marca 1901.

(642-1)

Upravni svet:

Koroški
rimski vrelec

najfinejša planinska kislavoda,
 izkušena pri vsakem nahodu,
 posebno otroškom, ob slabem
 prebavljanju, pri boleznih na
 mehuruju in ledvicah. (573-4)

Glavni zastop za Kranjsko in Primorsko:
Anton Ditrich
 Ljubljana, Marije Terezije cesta 2.

Naročila na
 donavske krape, fogoše iz
 Blatenskega jezera in šila
 za veliki petek vsprejema do
 ponedeljka 1. aprila tvrdka

Kham & Murnik

trgovina s špecerijskim in delikatesnim
 blagom in vinarna.

Pristne

praške šunke

(z vžgano praško tvrdko), kakor tudi dobre
 graške šunke in hrvatska plečeta
 poslednja po 72 kr. kilo priporoča
 tvrdka

Kham & Murnik

trgovina s špecerijskim in delikatesnim
 blagom in vinarna. (634-2)

Za pomladno in poletno dōbo

priporočam gospodarjem in kmetovalcem kakor tudi raznim podjetnikom svojo veliko
 zalogo potrebščin za stavbe: portland in roman cement, železo za vezi, storje,
 traverze, železniške šine, okove za vrata in okna, trombe, cevi za vodo-
 vede, šteditilnike (Sparherde). (428-6)

Potem poljedelske stroje: slamoreznice, gepeljne, mlatilnice, fino izdelane
 močne pluge, stroje za posnemanje smetane, stikalnice za sadje, najnovejše trombe
 za gnojnice, in drugo potrebno orodje za poljedelstvo.

Razne orodje za kovače, ključavnice in mizarje.
 Nagrobne križe, vilite kotle, jeklo za svedre, tehnice in uteže, kakor
 velike isber v kuhinjski opravi itd. po jako nizkih cenah.

Fran Stupica,

trgovina z železnino in špecerijskim blagom.

Ljubljana,

Marija Terezije cesta št. 1, poleg gostilne Figovec.

Adrijatsko Postaja: Devin-Sistiana

avstrijske
 južne železnice.

Lastnik: knez Aleksander pl. Thurn-Taxis.

Klimatično zračno zdravilišče za celo leto. Iz Trsta 1/2 ure vožnje po železnici. Odlično biva-
 lišče pri zmernih cenah. Pensija. Dunajska kuhinja. Tople morske kopeli. Hotelski
 voz na postaji.

Ravnatelj Frane Gansmüller
 poprej hotel Munch in nadvojvoda Karl na Dunaji.

Velikonočni izlet v morsko kopališče Sistiana.